

VIERASLAJI LIFE

Suunnitelma Suomen kaikkien aikojen suurimman vieraslajien torjuntaan keskittyvän hankkeen käynnistämiseksi.

Valokuva: Keltamajavankaali, Danna & Curious Tangles, CC BY-NC-ND 2.0

Ota yhteyttä hankkeen tiimoilta: Riku Eskelinen

Kehityspäällikkö

Suomen luonnonsuojeluliitto

Puhelinnumero: 0505727782

Sähköposti: riku.eskelinen@sll.fi

YLEISTÄ VIERASLAJEISTA

Haitalliset vieraslajit ovat Suomen luontoon kuulumattomia lajeja, jotka aiheuttavat haittaa alkuperäiselle luonnollemme. Niillä voi olla myös terveydellisiä, esteettisiä ja maisemallisia haittoja ja ne voivat haitata luonnon virkistysarvoja. Tuore vuonna 2016 voimaan astunut laki edellyttää maanomistajia torjumaan haitallisia vieraslajeja omilta mailtaan. Lain rikkomisesta voi seurata sakkoja.

Finvasive LIFE -hanke keskittyy etenkin *jättiputkien* ja *jättipalsamin* torjuntaan, hävittämiseen ja tietoisuuden lisäämiseen. Molempien torjuntaan kannattaa ryhtyä heti, sillä viivästely auttaa lajeja leviämään yhä laajemmalle ja tekee niiden torjunnasta entistä vaikeampaa ja kalliimpaa.

Jättiputkia on tuotu Suomeen koristekasveiksi komean kukintonsa ja kokonsa vuoksi. Se on kuitenkin levinnyt monin paikoin luontoon ja sen valtaamien tiheiden jättiputkikasvustojen alla ei kasva mikään muu kasvilaji. Jättiputken kasvineste on vaarallista ja aiheuttaa palovamman kaltaisia vammoja ihmiselle reagoidessaan auringonvalon kanssa. Erityisen vaarallinen se on lapsille ja muuten herkille ihmisille. Se heikentää myös kiinteistöjen arvoa sekä maisema- ja virkistysarvoja.

Jättipalsami on karannut luontoon puutarhoista. Se leviää erityisen helposti purojen ja jokien varsille. Sillä ei ole Suomessa luontaisia vihollisia. Jättipalsami muodostaa laajoja kasvustoja ja vie elintilan muilta kasveilta. Se aiheuttaa myös merkittäviä vesistöhaittoja, sillä muiden kasvien kadottua maaperää sitomaan jäävät vain jättipalsamin hennot juuret. Maa, jota juuret eivät enää sido, päätyy sadevesien myötä vesistöihin ja tuhoaa esimerkiksi taimenten kutosoraikkoja ja on haitaksi kuoriutuville kalanpoikasille. Jättipalsami myös heikentää voimakkaasti rantojen virkistysarvoja.

FINVASIVE LIFE -HANKE

Finvasive LIFE on toteutuessaan **Suomen kaikkien aikojen suurin vieraslajien torjuntaan keskittyvä hanke**. Hankkeen pääkoordinaattorina toimii Suomen luonnonsuojeluliitto ja sen tärkein rahoittaja on EU:n LIFE-ohjelma. Muita rahoittajia ja kumppaneita ovat Maa- ja metsätalousministeriö, Ympäristöministeriö, Marttaliitto, Luonto-Liitto, Luke, Luonnontieteellinen Keskusmuseo LUOMUS ja iso joukko kuntia.

Koko hankkeen budjetti on n. 2,5 miljoonaa, josta kuntien osuudeksi on kaavailtu n. 400.000€. Kuntarahoituksesta puolet on jo varmistunut. Muut rahoittajat ovat jo käytännössä varmistuneet. Hankkeen toteutuminen näyttääkin nyt olevan kiinni enää kuntarahoituksen onnistumisesta.

Hankkeen ytimessä on kansalaistiedetoiminta, jossa vapaaehtoisvoimin keskitytään erityisesti jättipalsamin torjuntaan. Varsinais-Suomen alueella hanke pyrkii tuhoamaan kaikki tällä hetkellä tunnetut jättiputkiesiintymät. Pienempänä kokonaisuutena hanke tuhoaa kaikki Suomen tunnetut keltamajavankaaliesiintymät. Lisäksi hankkeessa luodaan ja jaetaan koulutusmateriaalia puutarhaharrastajille, biologian ja maantiedon opettajille sekä oppilaille. Hanke kouluttaa myös viherrakennusalan opiskelijoita ja puutarhaharrastajia ja tuottaa kirjastoille kiertävän vieraslajinäyttelyn. Hankkeessa kehitetään myös ei-kemiallisia torjuntamenetelmiä jättiputken torjuntaan.

Hanke keskittää vieraslajien torjuntatyön niiden kuntien alueelle, jotka lähtevät mukaan rahoittamaan hanketta. Mukaan lähtevistä kunnista hanke lupaa torjua hankkeen alkaessa tunnetut jättiputkiesiintymät koko viiden vuoden ajan. Lisäksi jättipalsamin torjuntatyötä ja kansalaisten aktivointia keskitetään rahoittavien kuntien alueelle. Ensisijaisesti mahdollisuutta tarjotaan Varsinais-Suomen alueen kunnille. Kuntien maksuosuudet on luokiteltu vieraslajitilanteen vakavuuden ja työläyden perusteella tasapuolisesti eri kuntien välille. Esimerkiksi kunnalle, jonka alueella on 50 tunnettua jättiputkiesiintymää, kuuluu luonnollisesti korkeampi maksuosuus kuin sellaiselle kunnalle, jonka alueella esiintymiä on vain muutama.

PYYNTÖ KUNTIEN PÄÄTTÄJILLE

Olemme tekemässä seuraavan kuukauden aikana päätöksen hankkeen aloittamisesta. Hankkeen alkaessa sen toiminnot keskitetään tukemaan lähteneiden kuntien alueelle. Olemme vakuuttuneita, että **hankkeeseen mukaan lähteminen ehdottamallamme summalla on kustannustehokkain olemassa oleva tapa palvella kuntalaisianne jättiputken ja jättipalsamin torjunnassa ja täyttää lakisääteinen velvoitteenne torjua haitallisia vieraslajeja mailtanne.** Toivomme, että voitte lähteä mukaan pyytämällämme summalla ja näin olla mukana mahdollistamassa, että Suomen kaikkien aikojen suurin vieraslajien torjuntahanke saadaan käynnistettyä. Odotamme lopullisia sitoumuksianne tai vähintään alustavaa sitoutumista juhannukseen mennessä.